

ELŐTERJESZTÉS

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2015. szeptember 24-i rendes ülésére

- Tárgy:** Hunyadi téri fák ifjításának szükségessége
- Előterjesztő:** Talapka Rudolf képviselő, Pénzügyi és Gazdasági Bizottság elnöke
- Készítette:** Városüzemeltetési Iroda
- Tárgyalta:** Pénzügyi és Gazdasági Bizottság
- Tanácskozási joggal meghívott: -**
- Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:**
Kovács Gyula, Pénzügyi Iroda vezetője
- Törvényességi szempontból ellenőrizte:**
dr. Letenyei Róbert jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A 346/2008. (XII.30.) Korm. Rendelet 4. § (1) bekezdése rendelkezik a fás szárú növények gondozásáról, így a közterületi fákról is.

A Képviselő-testület 2014. december 18-i rendes ülésén hozott 478/2014. (XII. 18.) Kt. határozat 5. pontja alapján jóváhagyta a Hunyadi téri platánfák ifjításának lehetőségét. A téren található fasorokat, egyedi fákat – a Szabadság utcától kiindulva az Ady utcai kereszteződésig 149 egyedet – a képviselő-testület a Dombóvár város helyi jelentőségű természeti értékeinek védelméről szóló 10/2004. (IV.19.) rendelettel „Hunyadi téri fák, fasorok” elnevezéssel helyi védettség alá helyezte.

A téren található fák átlagos magassága 25 m, törzsátmérőjük 50 -120 cm, lombkorona átmérőjük 8 – 25 m. Ezek a fák településképi, kultúrtörténeti és dendrológiai jelentőségűek. A fák állapota közepes - jó értékű, de több egyed törzse repedezett, ágai visszaszáradtak. A fák veszélyeztetése elsősorban elhelyezkedésükből adódóan a légszennyezés, kisebb mértékben a beépítettség, illetve egyéb veszélyforrás a különböző kórokozók, kártevők megtelepedése a sűrű és sokszor legyengült állomány miatt – csipkésposloska, aknázómoly, gnomonía, lisztharmat. Különösen veszélyes a csipkésposloska, mely egyértelműen a platánfák kártevője. Elszívja a fák leveleit és ezért a sérült levél lemez nem tud regenerálódni. A csipkésposloska hatására a levélzet nem tud táplálékot nyújtani a növény számára, mely először legyengül, aztán tönkremegy. A fák ifjítását a látszat ellenére a platánfák élettartalmának kitolása érdekében kell megvalósítani, hiszen a csipkésposloska elleni védekezés jó hatásokkal a visszanyesés, visszavágás után lehetséges.

A fáktól a jelenlegi élettartalmuktól követően nem várható ezen városi – épített, művi környezet -, száraz klímában a fajra jellemző megfelelő fejlődés, még ha gondozott állapotokról is beszélnék. Tisztán fogalmazva, kinőtték az életterüket, több helyen is az ágszerkezet növekedése úgynevezett „menekülő” habitust vett fel.

A 2014. év végén hozott határozatban foglaltakkal szemben felvetődött időközben, hogy a teljes terület faállományának megifjításának szükségessége. A visszavágást, visszanyesést követően megtörténne a téren található varjú kolónia fészkelő helyének felszámolása is. A visszaiifjítást a területen található fafajok – platán, japánakác, juharok, hárs - mindegyikénél végre kell hajtani, a szükséges és megfelelő utókezelések végrehajtása mellett. A munkálatok célja a növényállomány egészségi állapotának megvédése, a koros fák elhalóban lévő részeinek megifjítása, illetve a korábban említett, a belvárosban egyáltalán nem kívánt madárkolóniák felszámolása.

A növények egészségi állapotának megőrzése mellett a környezetben lakók komfortérzetének növelése is elérhető. A lombzat csökkentésével a platánok esetében a fákat évek óta – az évi többszöri védekezés mellett is – károsító csipkésposloska életterét is csökkenthetjük. Az élettér csökkenésével a populáció csökken, ezáltal kevesebb rovar telepszik be a környező lakásokba, rontva a lakók közérzetét. A lecsökkent rovarállomány kevésbé gyengíti le a fákat, ezáltal a gombabetegségek sem támadják

oly mértékben a növényeket, kevesebb lesz a káros spóra a levegőben. Megjegyzendő az is, hogy a csipkésposzka a fa alatt, illetve annak kérgében és a törzsön telelnek át, mely vegyszeres kezeléssel gyéríthető. Javasolt az is, hogy a visszaifjítást követően a vegyszeres kezeléstről is rendelkezzenek az Önkormányzat, vagy saját hatáskörben a polgármester.

A varjak kellemetlen hatásának – zaj, por, ürülék - csökkentése, megszüntetése a sűrűn lakott városrészben a fészkek eltávolításával, fészkelőhelyek megszüntetésével érhető el leghatékonyabban. Ezen munkálatok elvégzésére a Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya járul hozzá kérelem alapján, mely munkákat a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársai koordinálnak.

A város lakossága elsősorban azzal fog szembesülni, hogy a fák ékességét, a lombkoronát drasztikusan visszanyesi a kivitelező. Egy laikus természetet, és a fákat szerető ember „nehezen tudja elképzelni azt”, hogy a csonkítás a fák érdekét szolgálja. Ennek érdekében javaslom a lakosság tájékoztatását az Önkormányzat tulajdonában álló újságon és egyéb fórumokon keresztül.

A munkafolyamatok szükségességét két független szakértő szakvéleményével kell, hogy igazolja annak érdekében, hogy a csonkítás előtt egyértelműen mindenki számára bizonyított legyen a munkafolyamatok elvégzésének szükségessége.

Adott fákon, fasorokon jelen állapotban az ifjító metszések alkalmazásával tudunk beavatkozást végrehajtani, ezzel tudjuk a többnyire koros fákat megújítani. Az ifjítás lényegében a korona erőteljes visszametszését jelenti. Ebben az esetben nem egyes ágakat metszenek vissza, hanem visszavágják az egész koronát az elágazásokhoz közeli távolságig. Ezáltal a fa élete meghosszabbodik. A hiányos gondozás miatt elburjánzott fa természetes habitusának visszaállításához is ifjító metszésre van szükség. Erőteljes visszametszés indokolt statikai egyensúly helyreállítása, külpontosság megszüntetése esetén is. Hangsúlyozni kell, hogy az ifjító metszésre növény- egészségügyi okok miatt is sor kell, hogy kerüljön. (Példaként említhető a platánokat megtámadó Gnomonia gombabetegség, amely elsősorban a csúcson kezd terjeszkedni és fokozatosan hatol a fatörzs felé.) Ilyen metszéskor töredékére zsugorodik a fa zöld felülete, és vele az az élettér is, ahol madarak, rovarok és számos egyéb élőlény tömege élt korábban. A teljes regenerálódás akár öt-tíz évig is eltarthat. Tehát hangsúlyozandó, hogy drasztikus a fák esztétikai képét nagymértékben befolyásoló munkafolyamatokról beszélünk.

A koronaalakítás célja, hogy egyenletesen legyen könnyítve az ágszerkezet úgy, hogy a koronaszerkezet úrszelvényéből minden zavaró tényezőt kivegyünk, összenövéseket, súlypont eltolódásokat feloldjuk. Az ágak szakszerű levágását úgy kell elvégezni, hogy a korona mértékének csökkenése ne érjen el 40%-nál nagyobb mértéket. A korona mértékének csökkentésével a fák statikai egyensúlyát is tudjuk szabályozni.

A beavatkozás során keletkező metszlapokat, sérüléseket minden esetben kezelni kell a későbbi problémák megelőzése végett, illetve elősegítve a természetes gyógyító folyamatokat. A munkák elvégzésére legalkalmasabb időpont az őszi lombhullás utáni

vegetációs időn kívüli időszak. Ebből következik, hogy a szükséges döntéseket a Képviselő-testületnek záros határidőn belül meg kell hozni.

Határozati javaslat
Előzetes döntés a Hunyadi téri fák ifjításáról

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért legalább két független szakértő véleményének bekérésével a Hunyadi téri fák visszametszéssel történő ifjítására vonatkozóan.

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szakértői vélemények bekérésére, és azok ismeretében a beszerzési szabályzatnak megfelelő eljárás lefolytatására.

Határidő: Szakvélemény bekérésére - 2015. október 10.

Során következő rendes testületi ülés – árajánlatok képviselő-testület elé terjesztésére

Felelős: Polgármester

Végrehajtásért felelős: Városüzemeltetési Iroda

Talapka Rudolf
képviselő
bizottsági elnök